

vasása során sok új „gondolatlátvánnyal” gazdagodhatunk.

FAZEKAS IBOLYA

(Pont Kiadó, Budapest, 2004,
384 oldal, 2740 Ft)

LÁSZLÓFFY ALADÁR:

Gyarló és kalapács

Egyszer azt hallottam valahol, hogy a lelkiismeret létezése nem azzal bizonyítható, hogy rögtön belénk hasít a keserű felismerés, ha valakivel rosszat teszünk, sőt éppen ellenkezőleg működik az igazolás! Azért olyan biztos a dolog, mert soha nincs kétségünk afelől, hogy éppen megbántottak-e minket. Vajon megtiszteltetés-e ekkora fonákság birtokosának lennünk? Erre a rébuszra a választ mindenkinek magának kell felkutatnia, de az biztos, hogy amennyiben a minket ért támadást könnyedén felismerjük, valami sumákságnak kell rejtőznie abban, hogy könnyedén átlépünk igazságérzetünk acélos, kívülről mégis rozsdaszínben játszó korlátján, amikor más személyes terébe hatolunk.

Ehhez hasonló furcsaságokról szól Lászlóffy Aladár kilencven tárcából álló, vaskosra sikerült új könyve. Könyv? Külsőre inkább valamilyen hivatalos dokumentumhoz hasonlít a 340 oldalra rúgó kötet, középen a

címmel: *Gyarló és kalapács*. A Gy annak rendje és módja szerint vörössel szedve, ahogy az egy valamire való sarlóhoz illik, de aki örömmel figyel fel a szójátékra és a tipográfiai tréfára, s már tenyerét kezdené dörzsölni, hogy: „Na, most aztán jól odamondunk!”, bizony csalódottan fog felállni, mert ennél azért lényegesen mélyebb dolgokról van szó a különálló, egymástól független, egy tekintetben azonban mégis szorosan összetartozó tárcák esetében.

Mert nem könnyű embernek lenni, hát még emberiségnek. Így hát fontos, hogy ügyeljünk iskolázott jómodorunkra, miközben mosolyogva szemléljük a világ (micso-da nagy szó!) szociális, makro- vagy mikrokozmosz szempontról kisebb és még kisebb, látszólag tovább már nem osztható darabokra bomlását, hullását, rothadását, hiszen soha senki nem tehet semmiről, vagy ha valaki mégis, az biztosan nem én vagyok, hanem...

Lászlóffy Aladár nem bírói székbe ülve mond ítéletet, hanem gondolkodik mindarról, amit az gyén vagy a társadalom valamiért álszent tekintettel, de mindenáron rosszul csinál, akár otthon, akár a világtörténelemben, még ha időnként más jelmezekbe, más jelszavak mögé bújva is, de folyton ugyanúgy, s szemérmetlen igyekezettel törekedve arra, hogy mindenki elhiggye, hogy ez most más, ez nem is az, aminek látszik.

E furcsa, meglehetősen ellentmondásos viselkedés létünk minden szegmensében felbukkan, s talán nem csak azért, hogy olyankor udvariasan másfelé fordíthassuk a tekintetünket. A szerző ezeket a másodperceket szólaltatja meg. Minden tárca máshonnan indul el, más fogaskerekek hozzák lendületbe a logikai építkezést, mégis ugyanazoknál az alapvető kérdéseknél és cseppet sem kellemes felismeréseknél ér partot.

Lászlóffy Aladár nem ujjal mutogat, hanem gondolkodik. S ez nem kis különbség. Sokszor anekdotákkal tűzdelve, mosolytalan humorral, keserű iróniával fejteget, próbálja megérteni azt, amit ha érteni lehet is, elfogadni annál kevésbé.

Mert úgy tűnik, ha technikai értelemben civilizációt épített is az ember, az évezredek során saját árnyékát átlépnie mégsem sikerült, s hiába érkezett időről időre hatalmas fordulópontokhoz, az emberi történelem következő fejezetében vagy már a következő órában kiderült, hogy minden maradt a régiben.

Vajon jó ez valakinek? Vajon lehet ez cél? Tényleg csak ennyi telik az embertől? Sok talány közlőről és távolról, no meg közös gondolkodás, ráérőszakolás és agitáció nélkül – ezt nyújtja a *Gyarló és kalapács*.

Aki nemcsak a kritikával, de az önkritikával is tud mit kezdeni, s aki annak ellenére is hajlandó figyelmet szentelni a könyvnek, hogy biztosan nem lesz belőle bestseller, annak ér-

demes kézbe vennie ezt az értékes olvasmányt.

CSEPREGI JÁNOS

(*Kortárs Kiadó, Budapest, 2004,*
343 oldal, 2000 Ft)

**SIMON ISTVÁN –
SZERENCSES KÁROLY:**

Azok a kádári „szép” napok

*Dokumentumok a hetvenes
évek történetéből*

Az ember végül is újra és újra képes megdöbbenni, hogy mi mindenre volt idejük Pártunk és Kormányunk akkori vezetőinek... Ez a kötet jól példázza azt a '80-as évekbeli poént, amely szerint a Tanács (Párt, Kormány) egy olyan emberhez hasonlatos, aki a zuhany alatt állva tíz ujjával próbálja befogni a zuhanyrózsát, hogy ne ázzon meg, de az eszébe sem jut, hogy kilépjen alóla.

Persze amikor még ezen a viccen nevettünk, fel sem ötlött senkiben, hogy eljön majd a történelmi pillanat, amikor ha nem is a Tanács, de az Elvtársak kilépnek a zuhany alól, és tökéletesen magára hagyják a társadalmat, azokkal a bajokkal, melyeket négyévtizedes regnálásuk hagyott maga után...